

TE VOET, DAT GAAT VANZELF

In juni liep de Brusselse projectoproep "voetgangersrijen" af, die steun aanbiedt voor nieuwe gemeentelijke initiatieven die trachten het verkeer tijdens de ochtendspits vlotter te doen verlopen en onze kinderen opnieuw de geneugten van het wandelen te doen ontdekken, onder begeleiding en dus op een veilige manier.

In Evere bestaan al sinds enkele jaren dergelijke rijen, meer bepaald tussen twee scholen en de muziekacademie. Wij vroegen om toelichting aan de coördinatrice, Fanchon Martens.

Scholen in Evere

Evere heeft zes Franstalige basisscholen: drie gemeentelijke en drie uit het vrije net. Er zijn ook twee niet-gemeentelijke secundaire scholen: een Franstalige en een Nederlandstalige.

Wat houdt de Pedibus in Evere precies in ?

Fanchon Martens : "Het gaat om twee rijen tussen twee gemeentescholen (Clair Vivre; La Source) en de muziekacademie. Nagenoeg vijftig leerlingen, voornamelijk 7- tot 9-jarigen, gaan naar de academie in groepjes, onder leiding van een volwassen vrijwilliger en een begeleider die ter beschikking gesteld wordt via het Plaatselijk Werkgelegenheidsagentschap (PWA), en dit vier keer per week. Momenteel beschikken we over drie PWA-begeleiders."

Hoe en waarom kwam die rij tot stand ?

Fanchon Martens : "In 2002 had de toenmalige minister van onderwijs van de Federatie Wallonië-Brussel Jean-Marc Nollet een oproep gedaan met betrekking tot de buitenschoolse kinderopvang.

De gemeente Evere was daarop ingegaan, waardoor ik aangeworven werd. Ik begon met de inventaris op te maken van de bestaande initiatieven op het vlak van buitenschoolse opvang, wat uitmondde in een stand van zaken en een analyse van de behoeften op basis waarvan het programma CLE (Coordination Locale pour l'Enfance) opgesteld werd. Rond 2003 werden de ouders geraadpleegd. Er was immers vastgesteld dat hun dagindeling vaak weinig compatibel was met die van de school. Als de school afloopt rond half vier en vlak daarna heel wat buitenschoolse activiteiten reeds van start gaan, kon een aanzienlijk deel van de ouders omwille van hun werk hun kinderen er niet naartoe brengen als die activiteiten buiten de schoolgebouwen plaatsvinden.

Daarom hebben wij een fietsersrij in het leven geroepen. Er bestond immers al zoiets als begeleidde fietsersrijen, een gezamenlijke organisatie van de gemeenten Evere en Schaarbeek. Die hebben wij uitgebreid tot de woensdag-

namiddag, om de kinderen naar de academie te brengen en terug, want die dag vinden daar de meeste activiteiten plaats.

Maar we stootten snel op organisatorische problemen : de uren van de lessen variëren sterk van het ene instrument tot het andere en in functie van het niveau van ieder kind. Daarom moest er dus ook in opvang voorzien worden, voordat de kinderen in groep teruggebracht worden.

Uiteindelijk hebben we de fietsen laten vallen en gaan we gewoon te voet, omdat we vaststelden dat sommige instrumenten moeilijk per fiets te vervoeren zijn.

Volledigheidshalve voeg ik ook toe dat we een tijdje een klassieker vervoermiddel gebruikt hebben, nl. de bus, door aan te sluiten bij bestaande circuits voor andere scholen. Maar ook daar hebben we onze initiatieven moeten bijsturen om praktische overwegingen : de scholen hadden de bussen zo vaak nodig dat het moeilijk werd om ze voor te behouden voor de leerlingen die naar de academie willen."

CLE (Coördination Locale pour l'Enfance)

Het programma CLE (Coordination Locale pour l'Enfance) biedt de gemeente de mogelijkheid een balans op te maken van de opvang voor kinderen van 2,5 tot 12 jaar in hun vrije tijd, zowel kwantitatief als kwalitatief.

Het legt ook concrete doelstellingen en acties vast voor vijf jaar. Het biedt erkende instellingen ook de kans om onder bepaalde voorwaarden subsidies te krijgen van het ONE (Office de la Naissance et de l'Enfance).

Het programma CLE past in het kader van het decreet betreffende de coördinatie en de ondersteuning van de buitenschoolse kinder-

opvang dat goedgekeurd werd op 1 juli 2003 en bekend-gemaakt door de regering op 3 juli 2003. Het toepassingsdecreet werd goedgekeurd door de regering op 17 december 2003.

Het oorspronkelijke decreet werd gewijzigd bij een decreet van 26 maart 2009 (B.S. 27 juli 2009).

De gecoördineerde versie van de teksten staat op : www.one.be

In Evere werd het eerste programma CLE uitgevoerd in de periode 2005-2010.

Vervolgens hebt u de Pedibus concreet georganiseerd ?

Fanchon Martens : *“Ja, wij hebben onze voetgangersrijen ingevoerd. Op die manier kunnen kinderen uit een veertigtal gezinnen uit twee scholen begeleid worden. In het begin van het schooljaar geven we de ouders een invulformulier. Geïnteresseerden moeten twee engagementen ondertekenen: één voor de ouders en één voor de kinderen. Daarin staan enkele regels en afspraken in verband met het gezag van de begeleiders, zowel ten aanzien van de ouders als de kinderen. Zonder die documenten zou hun gezag noch uitgaan van de school noch van de gezinskring waarvan ze geen deel uitmaken.*

In tegenstelling tot het oorspronkelijke fietsstelsel organiseren wij geen terugkeer meer: de geïndividualiseerde lessen op de academie maakten de organisatie te ingewikkeld. Wij organiseren wel toezicht in de academie zelf, met de bijstand van de PWA's.

Twee keer per jaar hou ik een evaluatievergadering met de begeleiders.

Zoals ik reeds zei, vergt het systeem een zekere betrokkenheid van de ouders. De rij staat onder toezicht van een begeleider, maar dat is niet voldoende. Hij of zij wordt dus geruggensteund door een ouder. Dat is geen zuiver vrijwilligerswerk, maar eigenlijk een kleine verplichting : iedere ouder die zijn kind(eren) voor de rij inschrijft, moet de rij vier keer per jaar begeleiden, persoonlijk of via een vriend(in), wat uiteindelijk eenvoudiger is dan zich één of meerdere keren per week te moeten vrijmaken. In dat opzicht varieert de betrokkenheid dus van persoon tot persoon en moeten we er dus over waken dat iedere ouder zijn plicht vervult, omwille van de billijkheid tegenover anderen. Dit systeem brengt overigens een verschil in schoolcultuur aan het licht tussen de verschillende scholen : de inzet is groter in de Freinet-scholen, waar ouders altijd al actiever bij het schoolgebeuren betrokken worden.

Een essentieel element voor het welslagen van het project is de aanvaarding door de school : wij kunnen enkel doeltreffend werken als de directie het project steunt.

Qua verzekering zijn de kinderen gedekt door de verzekering van de school : de rij kadert immers in de schoolactiviteiten. Maar dat geldt enkel omdat het gaat om gemeentescholen. Voor scholen uit andere netten is de link tussen de verzekering van de school en die van de academie minder duidelijk. Wij vragen de ouders die de rijen begeleiden, ook een familiale verzekering voor zichzelf af te sluiten.”

Over welk budget beschikt de Pedibus ?

Fanchon Martens : *“Naast mijn coördinatiewerk is er ook de vergoeding van de drie begeleiders. De rij neemt één uur in beslag (gefactureerd aan 7,5 euro per uur per begeleider) en één van hen moet blijven zolang er kinderen aanwezig zijn, in totaal drie uur (iets langer op woensdagnamiddag) en dit alles vier dagen per week.”*

Zijn er specifieke moeilijkheden en uitdagingen ?

Fanchon Martens : *“In de eerste plaats zie ik de groei. Momenteel zijn onze middelen ontoereikend om de rijen nog uit te breiden of nieuwe te creëren. Daarvoor zou meer personeel ingezet moeten worden, dat wij niet kunnen leveren.*

De andere beperking houdt verband met de lokalisering en de doelgroep : de rij is gericht tot een bepaalde leeftijdsgroep, voornamelijk de 7- tot 12-jarigen. Kleuters zijn namelijk nog niet in staat om verplaatsingen over middellange afstanden af te leggen en boven de twaalf jaar willen ze het alleen kunnen en willen ze geen deel meer uitmaken van een rij. Ik stel ook vast dat we zodanig gewoon zijn om overal met de auto naartoe te rijden, vooral met jonge kinderen, dat die echt opnieuw moeten leren zich te voet te verplaatsen. Bovendien is de ligging van de school een doorslaggevende factor : als ze te ver van de academie ligt, zou het onmogelijk zijn na de schooldag op stap

IN ONZE GEMEENTEN

te gaan en tijdig op de academie aan te komen, of zou de afstand in ieder geval te groot zijn voor de kinderen.

*Tot slot kan het ook dat de **inrichting van de openbare weg** weinig compatibel is met de rijen. Denk maar aan het oversteken van de brede Leopold III-laan.*

*Een ander probleem ligt bij de **begeleiders** : wij werven die aan via het Plaatselijk Werkgelegenheidsagentschap, maar in werkelijkheid zijn die mensen vaak op zoek naar een andere job. Zij hebben ook niet allemaal de nodige vaardigheden om met jonge kinderen om te gaan. Concreter : sommigen houden gewoonweg niet van stappen of willen niet de verantwoordelijkheid over kinderen op de openbare weg op zich nemen. De motivatie hangt dus af van persoon tot persoon en wij moeten daar rekening mee houden. De begeleiders krijgen een korte opleiding van anderhalf uur door de politiezone, maar wij beseffen dat dit te weinig is. Idealiter zouden zowel verkeersveiligheid als pedagogische aspecten in de vorming aan bod moeten komen. We hadden trouwens drie maanden lang begeleiding door gemeenschapswachters getest, die opgeleid zijn als oversteekhulp, maar dat experiment was niet overtuigend: ze misten ervaring om met de kinderen te communiceren, wat weliswaar noodzakelijk is omdat we – zoals ik al zei – ook buitenschoolse opvang organiseren. Uiteindelijk hebben twee*

PWA'ers op drie een vorming gevolgd voor buitenschoolse begeleiding (door Re-Source Enfance) tijdens de paasvakantie 2012. Het doel was gepast te leren reageren op conflicten, woede en geweld binnen de groep. Dit soort vorming biedt ook de mogelijkheid om praktijkvoorbeelden uit te wisselen voor dit soort activiteiten.

*De **uitstippeling van het traject** tot slot is een uitdaging op zich : het moet zo kort mogelijk zijn, maar tegelijk zo veel mogelijk drukke straten, trams of andere obstakels in de stad vermijden.”*

Wat verwacht u van de projectoproep ?

Fanchon Martens : “Met de projectoproep hopen wij ons systeem te kunnen uitbreiden naar andere scholen en het cultuurcentrum, wat bijkomende begeleiding en coördinatie vergt. Maar bovenop de ondersteuning zal de gewestelijke steun ons ook een zekere erkenning bieden.”

Interview door Philippe Delvaux